

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci žalobcu: **JUDr. T. Š.**, bytom v K., S., proti žalovanému: **P. Ú. S. so sídlom v K.**, H., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 23. septembra 2005, č. Spr. 32/05 o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5S 2/2006-22 zo dňa 13. decembra 2006, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5S 2/2006-22 zo dňa 13. decembra 2006 **potvrdzuje**.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie:

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného uvedeného v záhlaví tohto rozsudku a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia a postupu žalovaného sa stotožnil s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozhodnutí. Považoval ich za skutkovo správne a v súlade so zákonom. Na námietky žalobcu neprihliadol. Konštatoval, že v danom prípade je nepochybné, že príplatok za výkon funkcie sudcu Ú. S. vznikol ako nový inštitút, zakotvený v § 16a zákona č. 38/1993 Z.z. v znení zákona č. 586/2004 Z. z., účinnom od 1.1.2005, do ktorého času pre kategóriu sudcov Ústavného súdu neexistoval, ako aj, že znenie odseku 9 tohto ustanovenia rozšírilo len osobnú pôsobnosť aj na tých

sudcov, ktorí vykonávali funkciu sudcu pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona za splnenia podmienok, uvedených v odseku 1, pričom uvedené ustanovenie nie je možné považovať za prechodné ustanovenie, ako to uvádza žalobca, ktoré zakladá retroaktivitu zákonnej zmeny, keďže zákon č. 586/2004 Z.z. v článku II, ktorým bol novelizovaný zákon č. 38/1993 Z.z. žiadne prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1.1.2005 neobsahuje. Poukázal na to, že Ústava Slovenskej republiky neobsahuje výslovný zákaz retroaktivity, avšak zákon má spätnú účinnosť len vtedy, ak je v ňom výslovne upravená, všeobecný zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov alebo ich ustanovení možno odvodiť z článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého je Slovenská republika právnym štátom a k základným znakom právneho štátu patrí princíp právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, súčasťou čoho je aj zákaz retroaktívneho pôsobenia právnych predpisov, pričom porušením právnej istoty by bolo, keby súd aplikoval hmotnoprávne ustanovenia právnej normy aj na práva a povinnosti, ktoré vznikli predtým, než nadobudla účinnosť. Podľa názoru krajského súdu spätná účinnosť predmetného zákona, resp. jeho ustanovení v tomto výslovne upravená nebola a vychádzajúc z princípu všeobecného zákazu spätného pôsobenia právnych predpisov v právnom poriadku, keďže žalobca splnil podmienky pre priznanie nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu Ú. S., tento mu bol priznaný správne od účinnosti zákona č. 586/2004 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 38/1993 Z. z., t.j. od 1.1.2005, vo výške určenej zákonom. Súčasne konštatoval, že správne orgány nepochybili, keď o čiastočnom nevyhovení žiadosti žalobcu nerozhodli samostatným výrokom, pretože táto povinnosť im z platnej právnej úpravy výslovne nevyplýva a z výroku rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, ktorým bol žalobcovi priznaný príplatok od 1.1.2005 je zrejmé, že nárok na príplatok do dňa 1.1.2005 mu nevznikol a je teda nepochybné, že správne orgány posúdili celý nárok žalobcu a vysporiadali sa s ním tak, ako to vyplýva z dôvodov ich rozhodnutí. Postup správnych orgánov považoval v súlade s platnou právnou úpravou, a preto aj preskúmané rozhodnutia považoval za vecne správne a zákonné. Žalobu zamietol podľa § 250j ods. 1 O.s.p.

Krajský súd o náhrade trov konania rozhodoval podľa § 250k ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého ustanovenia žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože bol v konaní neúspešný.

Proti rozsudku krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolal žalobca, žiadajúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Namietal, že súd prvého stupňa ako aj žalované správne orgány oboch stupňov nesprávne uskutočnili výklad ustanovení zákona. Rozsudok súdu prvého stupňa považoval za nesprávny. Uviedol, že všeobecne o zákaze spätného pôsobenia právnych noriem treba uvažovať ako o ochrannej zásade a teda logicky z toho vyplýva, že výnimky z tejto zásady nesmú nikoho poškodzovať a ak naopak predstavujú výhodu, sú pri dodržaní formálnych štandardov prípustné. Poukázal na to, že § 16a ods. 9 predmetného zákona nedeklaruje retroaktivitu a žalovaný spolu s krajským súdom vymedzili retroaktivitu neopodstatnene reštriktívne. Konštatoval, že fakt, že ide o nový inštitút nezbavil súd povinnosti postaviť proti sebe reštriktívny výklad normy a (prelomiteľnú) zásadu jej temporality. Vytýkal súdu prvého stupňa postup pri interpretácii "spornej právnej normy". Uviedol, že záver ním vyslovený sa nezakladá na racionálnej argumentácii vystihujúcej účel daného právneho inštitútu - zrovnoprávniť sudcov Ú.S.

s tisícami iných osôb (sudcov, prokurátorov, policajtov, vojakov atď.) požívajúcich porovnateľné výhody. Nesúhlasil s názorom súdu prvého stupňa, že žalovaný vyčerpal vo svojom rozhodnutí celý predmet konania.

Žalovaný sa na odvolanie žalobcu vyjadril tak, že ponechal rozhodnutie na úvahe súdu. Konštatoval, že podľa jeho názoru nárok uplatnený žalobcom nie je opodstatnený, jeho nárok skutočne vznikol až od 1.1.2005 a v tomto smere je napadnuté rozhodnutie krajského súdu korektné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa ust. § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 16a ods. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ú. S., o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, platného od 1.1.2005, (ďalej len zákon) sudca, ktorý viac než polovicu funkčného obdobia vykonával funkciu sudcu, má nárok na príplatok za výkon funkcie sudcu, ak skončil výkon funkcie sudcu a má nárok na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku. Sudcovi patrí príplatok za výkon funkcie sudcu vo výške 33,3% základného platu sudcu zaokrúhlený nahor na celých 100 Sk, začínajúc prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom splnil podmienky ustanovené v odseku 1. Sudcovi patrí iba jeden príplatok za výkon funkcie sudcu bez ohľadu na počet funkčných období, v ktorých vykonával funkciu sudcu. Ak má sudca nárok na príplatok za výkon funkcie sudcu a súčasne má aj nárok na príplatok za výkon funkcie podľa osobitného predpisu, patrí mu iba jeden príplatok. To platí aj pre príplatok k dôchodku pozostalých. Príplatok za výkon funkcie sudcu a príplatok k dôchodku pozostalých sa zvýšia, ak sa zvýši základný plat sudcu. Zvýšený príplatok patrí oprávnenej osobe odo dňa, od ktorého sa zvýši základný plat sudcu. O príplatku za výkon funkcie sudcu a o príplatku k dôchodku pozostalých rozhodne ústavný súd do 30 dní od doručenia žiadosti o ich priznanie. Príplatok za výkon funkcie sudcu a príplatok k dôchodku pozostalých sa vypláca bezhotovostne na účet v banke alebo pobočke zahraničnej banky označený poberateľom. Príplatok za výkon funkcie sudcu a príplatok k dôchodku pozostalých vypláca ústavný súd vopred v pravidelných mesačných lehotách ním určených, najneskôr 15. deň toho kalendárneho mesiaca, za ktorý sa príplatok vypláca. **Ustanovenia odsekov 1 až 8 sa vzťahujú aj na sudcu, ktorý vykonával funkcie sudcu pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, ako aj na pozostalých tohto sudcu.**

Predmetom posúdenia v tomto štádiu konania je rozdielny názor zúčastnených strán na výklad spätnej pôsobnosti ustanovenia § 16a ods. 9 zákona.

Zo skutkových okolností v danej veci vyplýva, že žalobca žiadosťou zo dňa 13.1.2005 podanou na Ú. S. žiadal o priznanie príplatku za výkon funkcie sudcu s poukazom na § 16a ods. 1, 2, a 9 zákona č. 586/2004 Z. z., ktorým sa menil a doplnil zákon č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov. Priznanie príplatku si súčasne uplatnil od 1.3.2002 do účinnosti zákona č. 586/2004 Z.z.. Konštatoval, že zákon v § 16a ods. 9 uvádza prechodné ustanovenie, ktorým podľa jeho mienky založil jeho spätnú účinnosť vo všetkých bodoch uvedených v jeho žiadosti,

predovšetkým, pokiaľ ide o tú časť, ohľadne počiatku nároku. Uviedol, že pre opačný názor by bolo potrebné v príslušnom predpise nájsť ustanovenie, ktoré by tento jeden bod zo spätnej účinnosti vylučovalo, a pretože podobné ustanovenie sa v zákone nenachádza, je potrebné rešpektovať ustanovenie prechodné ako protiargument zásady vzniku nároku až po účinnosti zákona. Na základe žiadosti Ú.S. – osobný úrad, rozhodnutím o príplatku za výkon funkcie sudcu Ú. S. zo dňa 7.2.2005 č. Spr 32/05 priznal žalobcovi podľa § 16a ods.7 a 8 zákona príplatok za výkon funkcie sudcu Ú. S. od 1.1.2005. Na základe opravného prostriedku, rozkladu, podaného žalobcom žalovaný – P. Ú. S., rozhodnutím zo dňa 13. 9. 2005 č. Spr 32/05 podľa § 59 ods.2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní rozklad žalobcu zamietol a rozhodnutie Spr 32/05 zo dňa 7.2.2005 potvrdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že podľa názoru žalovaného bolo potrebné potvrdiť záver, z ktorého vychádzal osobný úrad pri rozhodnutí, že zákon č. 586/2004 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príslušných a o zmene a doplnení niektorých zákonov, neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by umožňovalo žiadateľovi priznať príplatok aj za dobu pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona. Konštatoval, že ustanovenie § 16a ods. 9 zákona zahŕňa pre aplikáciu ods.1 - 8 ustanovenia aj sudcu, ktorý vykonával funkciu pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, pretože nebyť tohto ustanovenia nárok na príplatok by mu nevznikol. Považoval za správne určenie príplatku žiadateľovi od účinnosti zákona. Žalobca v žalobe podanej na krajskom súde namietal nesprávny výklad žalovaného § 16a ods. 9 zákona a súčasne, že žalovaný a ani správny orgán prvého stupňa nerozhodli o celom jeho nároku.

Žalobca namietal nesprávny výklad žalovaného ako aj súdu prvého stupňa ustanovenia § 16a ods. 9 zákona pri posudzovaní jeho nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu Ú. S., pokiaľ mu tento bol priznaný len od 1.1.2005. Konštatoval, že podľa § 16a ods. 9 zákona vznikol mu nárok na príplatok spätne do účinnosti zákona č. 586/2004 Z.z. žiadajúc o jeho priznanie od 1.3.2002, keďže nárok na výplatu starobného dôchodku mu vznikol dňom 11.2.2002.

Zákon č. 586/2004Z.z., ktorým sa menil a doplnil zákon č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príslušných a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v článku II zmenil a doplnil zákon č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších zákonov tak, že za § 16 vložil § 16a v znení uvedenom vyššie. Zákon č. 586/2004 Z.z. nadobudol účinnosť dňom 1.1.2005.

Právna norma § 16a bola ustanovená do zákona č. 38/1993 Z.z. až na základe novely tohto zákona zákonom č. 586/2004 Z.z. a stala sa účinnou dňom účinnosti zákona č. 586/2004 Z.z. t. j. 1.1.2005.

Zákonodarca v právnej norme § 16a v odsekoch 1 - 8 ustanovil podmienky vzniku nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky a príplatok k dôchodku pozostalých a súčasne v odseku 9 ustanovil, že odseky 1 až 8 sa vzťahujú aj na sudcu, ktorý vykonával funkciu sudcu pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, ako aj na pozostalých tohto sudcu.

Právna norma ustanovená v § 16a ods. 9 hmotnoprávnym spôsobom zakladá nárok na príplatok za výkon funkcie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky

aj sudcom, ktorí vykonávali funkciu pred dňom účinnosti tohto zákona. Spätná pôsobnosť uvedenej právnej normy sa vzťahuje len na okruh oprávnených osôb na priznanie príplatku.

Je potrebné súhlasiť s názorom žalobcu, že výklad právnej normy je potrebné vykonať s prihliadnutím na účel zákona, v ktorom zákonodarca mienil prejavíť svoju vôľu. Účelom zákona č. 586/2004 Z.z. bolo okrem ďalšej právnej úpravy priznanie nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu a príplatok k dôchodku (článok I), príplatok za výkon funkcie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky a príplatok k dôchodku pozostalých (článok II) a príplatok za výkon funkcie prokurátora a príplatok k dôchodku (článok III). Nová právna úprava nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu alebo prokurátora sa vzťahuje len na okruh oprávnených sudcov alebo prokurátorov, ktorí vykonávajú funkciu sudcu alebo prokurátora (článok I. a III.) V článku II. zákonodarca prejavil vôľu priznať nárok na príplatok aj sudcom, ktorí vykonávali funkciu sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky pred účinnosťou zákona (§ 16a ods. 9). Pokiaľ by zákonodarca mienil touto právnou úpravou založiť aj nárok oprávnených osôb spätne od vzniku ich nároku na starobný dôchodok, svoju vôľu by ustanovil v novej právnej úprave. Zo znenia ustanovenia § 16 ods. 9 zákona takáto právna úprava však nevyplýva. Povinnosťou správnych orgánov ako aj súdu v rozsahu ich pôsobnosti je aplikovať platné právo a vykonať jeho výklad vychádzajúc zo znenia právnej normy s prihliadnutím na jej účel a vôľu zákonodarcu, čo mienil touto právnou úpravou ustanoviť. Nie je možné však výkladom právnej normy nahrádzať jej účel a vôľu zákonodarcu, pokiaľ to zo znenia právnej normy nevyplýva.

V danej veci zo znenia ustanovenia § 16a ods. 9 zákona nevyplýva právna úprava nároku na príplatok sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorí vykonávali funkciu sudcu pred účinnosťou zákona č. 586/2004 Z.z. odo dňa vzniku ich nároku na starobný dôchodok a takáto právna úprava nevyplýva ani zo žiadneho ustanovenia tohto zákona ako ani zo zákona č. 586/2004 Z.z., a preto nebolo možné prihliadnuť na námietku žalobcu, že výkladom právnej normy ustanovenej v § 16a ods. 9 zákona mu vznikol nárok na príplatok spätne k vzniku jeho nároku na starobný dôchodok. Z uvedených dôvodov nebolo možné súhlasiť s jeho názorom, že správne orgány ako aj súd prvého stupňa vykonali výklad predmetnej právnej normy reštriktívne v jeho neprospech. Na ostatné jeho námietky, ktoré smerovali k nedôstojnému osočovaniu súdu prvého stupňa, pričom neobsahovali vecné a právne skutočnosti vzťahujúce sa k veci, odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov neprihliadol. Odvolací súd neprihliadol ani na námietku žalobcu, že správne orgány oboch stupňov nerozhodli o celom jeho nároku. Správne orgány v danej veci rozhodovali o žiadosti žalobcu zo dňa 13.1.2005, ktorou si uplatnil nárok na príplatok za výkon funkcie sudcu. Správne orgány oboch stupňov konali a rozhodovali vo veci v zmysle ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len Správny poriadok). Žalobcovi bol priznaný príplatok od určeného dňa. Pokiaľ deň určený v rozhodnutí nebol totožný s dňom v jeho žiadosti, nebolo povinnosťou správnych orgánov rozhodnúť samostatným výrokom o zamietnutí žiadosti v zostatku, pretože zo žiadneho ustanovenia Správneho poriadku im takáto povinnosť nevyplývala. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje, že rozdielna právna úprava je v Občianskom súdnom poriadku, v zmysle ktorej súd rozhodujúci o žalobe, pokiaľ jej nevyhoví v celom rozsahu, žalobu v zostatku zamietá.

Podľa názoru odvolacieho súdu správne orgány oboch stupňov si v danej veci pre svoje rozhodnutie zadovážili dostatok skutkových podkladov, zistili skutočný stav veci a zo skutkových zistení vyvodili správny právny záver aplikujúc správne právnu normu účinnú v čase podania žiadosti žalobcu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, pokiaľ krajský súd žalobu zamietol z dôvodov správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovaného, rozhodol vo veci v súlade so zákonom, a preto odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 246c O.s.p. v spojení s § 219 potvrdil.

Odvolací súd žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v zmysle § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a s § 250k ods. 1, pretože mu nevznikol nárok na náhradu trov tohto konania, keďže v tomto konaní bol neúspešný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave, dňa 15. apríla 2008

**JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová